

Joan B. Culla,
Israel, el somni i la tragèdia. Del sionisme al conflicte de Palestina.
Barcelona: Edicions la Campana, 2004.

LA TRAGÈDIA D'UNA TERRA

Adrià Chavarría

Les relacions entre Israel i Palestina –dos pobles que comparteixen un mateix país geogràfic– sempre esdevenen espinoses, si hom vol analitzar, objectivament parlant, aquest conflicte de caire territorial, social i polític. A més a més, el conflicte és atiat per tota la premsa internacional, que d'una manera parcial analitza la situació en dependència del gust particular del periodista o del mitjà de comunicació en qüestió. A casa nostra el conflicte, d'ençà de finals dels setanta, ha agafat camins tendenciosos: els israelians són els botxins, i els palestins les víctimes d'un poderós exèrcit. Però oferir només aquesta visió és una cosa massa simple; assenyalar aquesta parcialització i analitzar la situació, des d'una òptica israeliana, és el que intenta estudiar el professor Joan B. Culla en aquest llibre, fruit d'una llarga recerca.

Redactat de manera periodística, el treball deixa constància del naixement

d'Israel, des de les primeres *alià* a finals del segle XIX, fins al mateix mes d'agost del 2004, quan el partit del Likud es veu empantanegat per la seva política de «separació» del mur, i per l'oposició dels grups ortodoxos al pla de retirada de Cisjordània, i el següent desmantellament d'unes quantes colònies jueves.

El llibre analitza les diferents guerres en què l'estat d'Israel s'ha vist immers des del mateix dia del seu naixement. Tothom oblida que el 1947 l'ONU proposà la creació de dos estats als territoris de Palestina, però que aquesta resolució fou rebutjada pels palestins i per les nacions veïnes àrabs, i que va rebre el suport de l'«alià» jueva establerta a Israel. Des d'aleshores, el conflicte no ha parat de vessar sang: els israelians per defensar-se dels seus veïns àrabs, i els palestins per aturar la apropiació il·legal d'una part del seu territori, juntament amb els problemes que es deriven dels refugiats, una mala distribució dels recursos de l'aigua, i tot això acompanyat d'una administració palestina corrupta.

Culla analitza el sorgiment de la idea sionista a Europa, des de la dècada dels anys vuitanta del segle XIX. El projecte sionista és un fill de l'Europa postil·lustrada, en el sentit que els seus teòrics es van influenciar de les idees dels pensadors il·lustrats, i de retruc de les dels moviments emancipadors nacionals de caire socialista, que des de mitjan segle XIX assoliren un pes considerable en certs països europeus. La cosa començava a aclarir-se: el poble jueu era un poble secularment perseguit, que mantenia unes tradicions molt fortes gràcies a les pràctiques religioses, però sense cap terra on construir la seva llar. El desig de la *tephila* –'pregària'– jueva havia de complir-se: s'havia de retornar a Eretz Israel, i allí fundar un altre cop la pàtria del poble jueu diaspòric.

La cosa no era fàcil, ja que els interessos dels colonialistes britànics i de les poblacions veïnes musulmanes no facilitaven el projecte. Però els jueus comencaren a arribar amb petites «aliàs» –que en hebreu vol dir 'pujades'–, de les quals fins a la creació de l'Estat n'hi haurà quatre d'importants, i que configuraran la classe benestant del país.

Compren terres, les treballen i comencen a establir-s'hi, i fins i tot funden ciutats, com Tel-Aviv. La recuperació de la terra esdevé possible, i comencen a fundar un petit Estat dins la colònia britànica, amb l'espant tant per part d'aquests, com de la població palestina-jordana que veia que començava a perdre el control d'aquells territoris.

La forta «alià» vindrà després de la Segona Guerra Mundial, quan un terç de la població jueva hagi estat assassinada per les mans del règim nacionalsocialista. És aleshores quan alguns dels supervivents europeus i de la resta del món jueu sefardí –la població jueva dels països àrabs– decidiran emigrar a Israel i començar una nova vida. No serà fàcil tampoc per a aquests, ja que immediatament sorgirà el conflicte cultural entre l'«alià» asquenazita d'origen europeu, i els nous arribats dels països àrabs, de cultura musulmana.

El «festeig» amb els Estats Units –el país del món on després d'Israel hi ha més jueus, la majoria emigrats a causa dels progrms de les dècades dels setanta i vuitanta del segle XIX– que es vincularà amb un ajut econòmic i militar al petit Estat, serà immediatament mal vist per l'esquerra europea, que a mesura que el conflicte s'immobilitza començarà a defensar els interessos palestins –per un altre costat necessaris– i que portarà de bracet el naixement d'una política antisionista, plena de rebrots antisemites, sobretot a França, estat atiadador de la propaganda parcial contra Israel.

L'estudi de Culla analitza els cinquanta anys de la vida d'aquest Estat, i planteja que la solució no serà cap altra que el diàleg i la concessió política per part de totes dues bandes. El que intenta, però, és no parcialitzar del tot aquest conflicte, on els bons són uns, i els dolents uns altres. Els *amalecs* són dintre de les dues nacions, i aquests són els qui han de desaparèixer de la futura escena política. Només les noves generacions, potser algun dia, podran resoldre la situació heretada. Ni per a uns, ni per als altres és bo. Per a Israel, perquè ja se l'està acordonant internacionalment, i per als palestins perquè el futur se'ls escorre de les mans.